

כותבין ונותנין שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה.

ומפורש כדברי רב שיזבי, שרבי אלעזר אמר מימרא זו, ורבי יוחנן העיד שכן ההלכה כדבריו.

ומבאר רבי יוחנן את ההלכה: רבי יוחנן אמר, לא בכל מקרה אין כותבים לאחר מיתה, אלא, תיבדק.

מבאר הגמרא: מאי תיבדק?

כי אתא רב דימי אמר שתי הלכות, שהשניה מבאר את דברי רבי יוחנן⁽¹⁴¹⁾.

האחת: דייתיקי מבטלת דייתיקי. כלומר, שכיב מרע שכתב נכסיו לאחד, וחזר וכתבם לאחר, השני קנה ולא הראשון.

כיון ששכיב מרע יכול לחזור בו בתנתו עד מותו. אך אם כתב במתנת בריא, אינו יכול לחזור בו וליתנה לאחר.

וההלכה השניה: שכיב מרע שאמר "כתבו ותנו מנה לפלוני", ומת, רואין, אם כמיפה את כחו, דהיינו, אם נראה שכונתו לכתוב שטר רק כדי ליפות את כוחו של המקבל, ולא התכוין לעכב את המתנה עד כתיבת השטר (ולקמן יבואר כיצד ניכרת כונתו),

שאמר "כתבו ותנו מנה לפלוני", ומת קודם שהספיק לכתוב כדבריו⁽¹³⁹⁾, אין כותבין ונותנין, שמא לא גמר בדעתו להקנותו אלא בשטר, ואין שטר לאחר מיתה⁽¹⁴⁰⁾.

אמר להו רבי אלעזר לתלמידיו, איזדהרו בה. [הזהירו לנהוג כך, שכן ההלכה].

רב שיזבי אמר, לא ככהיה המעשה, אלא, מימרא זו רבי אלעזר אמרה, ואמר להו רבי יוחנן לתלמידיו, איזדהרו בה.

אמר רב נחמן בר יצחק, כותיה דרב שיזבי מסתברא.

כיון שאי אמרת בשלמא רבי אלעזר אמרה, מוכן מדוע אצטריך רבי יוחנן לאסחודי עליה [להעיד על דברין] דרבי אלעזר. כיון שרבי אלעזר היה תלמידו, והוצרך לומר שהלכה כדבריו.

אלא אי אמרת רבי יוחנן אמרה, וכי אצטריך רבי אלעזר לאסחודי עליה דרבי יוחנן רביה?!

ועוד תא שמע ראייה נוספת כדברי רב שיזבי, דרבי אלעזר אמרה: דשלח רבין משמיה דרבי אבהו, הוו יודעים ששלח רבי אלעזר לגולה משום רבינו, [בשם רב]: שכיב מרע שאמר "כתבו ותנו מנה לפלוני", ומת, אין

וכן אם אמר "תנו" בלבד, נותנים כדבריו. כדברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים דמו. ואף כבריא נותנים, שמצוה לקיים דברי המת. תוספי הרא"ש.

141. על פי הרשב"ם. ועיין בשיטה מקובצת שהביא בזה פירושים נוספים.

139. ואפילו אם כתבו, אין נותנים את השטר לאחר מותו, שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה. רש"ש.

140. והוא הדין אם אמר "תנו וכתבו", חיישינן שלא התכוין להקנות לו אלא בשטר.

אך אם אמר "תנו אף כתבו", קנה. כיון שלא אמר "כתבו" אלא כדי ליפות את כחו. רשב"ם.